

Verspreidingsonderzoek vissen

(Foto's: © Paul van Hoof tenzij anders vermeld)

Het verspreidingsonderzoek naar vissen dat RAVON in opdracht van het ministerie van LNV met behulp van vrijwilligers uitvoert richt zich op een zevental beschermde soorten, namelijk beekprik, rivierdonderpad, gestippelde alver elrits, bittervoorn, kleine en grote modderkruiper. Het doel is het in kaart brengen en actueel houden van het verspreidingsbeeld en het signaleren van trends hierin. Dit is van groot belang voor de bescherming van deze soorten. De verspreidingsgegevens worden verzameld door het uitvoeren van excursies en door gegevens van individuele waarnemers die via de website de hokken die zij willen onderzoeken kunnen 'claimen'. In juni verschijnt er op de website een overzicht van de gebieden die in 2007 onder het verspreidingsonderzoek vissen (voorheen inhaalslag) vallen. Het profiel van de zeven doelsoorten wordt hieronder beschreven.

Beekprik (*Lampetra planeri*)

De beekprik komt in Nederland voornamelijk voor in Oost-Brabant, de Oost-Veluwe, Twente, de Achterhoek en in Midden- en Zuid-Limburg. Hier leeft de soort in zandige beken afgewisseld met grind, kiezelstenen en slibrijke plekken. De slibrijke plekken zijn belangrijk, omdat de larven (ammocoetes) daar in leven en er hun voedsel (kiezelalgen, dierlijke één- en meercellige organismen) uit filteren. De grind- en kiezelbanken zijn van belang als paaisubstraat voor de voortplanting. Larven blijven 3-7 jaar in het larvenstadium waarna zij kort voor het paaieren metamorfoserend. Na het paaieren sterven de volwassen dieren.

Beekprik

Rivierdonderpad (*Cottus perifretum/rhenanus*)

De rivierdonderpad is een bodemvis die zich overdag verschuilt onder obstakels zoals dood hout en stenen. Hier worden ook de eitjes gelegd. De rivierdonderpad kan zich hierdoor handhaven in een relatief klein leefgebied zolang er voldoende structuur elementen aanwezig zijn om zich te verschuilen.

In Nederland komt de rivierdonderpad vooral voor in wateren met een stortstenen oever en in beken. Recentelijk zijn twee verschillende soorten voor Nederland beschreven (*Cottus perifretum* en *Cottus rhenanus*). Op bladzijde 3 wordt hierover meer vermeld.

Rivierdonderpad (Foto: J. Herder)

Gestippelde alver (*Alburnoides bipunctatus*)

De gestippelde alver is zeer zeldzaam in Nederland en komt momenteel voor in de Geul, de Selzerbeek en de Grindmaas. Hier leeft hij in de koele en heldere delen. De soort voedt zich met zowel dierlijk (insectenlarven, schaaldieren, wormen e.d.) als plantaardig voedsel (draadalg).

Gestippelde alver

Elrits (*Phoxinus phoxinus*)

De elrits is in Nederland een zeldzame vissoort. De soort leeft in brede vrij snel stromende delen met een structuurrijke bodem. Vooral de aanwezigheid van grind is belangrijk. De soort is omnivoor en voedt zich met kiezelalgen, plankton, insectenlarven, kreeftjes, slakjes, detritus e.d.. Binnen Nederland komen momenteel nog twee elritspopulaties voor; één in Limburg (stroomgebied de Geul) en één in Gelderland (Verloren beek). Door beekherstelmaatregelen kunnen deze populaties hun leefgebied mogelijk naar andere beken uitbreiden.

Elrits

Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)

De kleine modderkruiper komt in geheel Nederland voor. Ze leeft in sloten, beken, rivierarmen en meren. De bodem bestaat bij voorkeur uit zand of uit een zachte sliblaag. Het voedsel bestaat uit raderdiertjes, watervlooien, een oogkreeftjes, kiezelalgen en detritus.

Kleine modderkruiper

Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)

De grote modderkruiper heeft zijn leefgebied in de moerassige verlandingszone van wateren en heeft verschillende aanpassingen om in de modder te overleven als de waterlaag opdroogt. Zijn leefgebied bestaat vaak uit ondiepe, stilstaande of zeer langzaam stromende wateren met een dikke modderlaag. Als gevolg hiervan wordt hij vooral in poldersloten met goede waterkwaliteit aangetroffen. Het voedsel bestaat uit insectenlarven, waterpissebedden, wormen, slakjes e.d.. Concentraties worden aangetroffen in West-Brabant, de laagveengebieden van Noordwest-Overijssel en het rivierengebied.

Grote modderkruiper

Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)

De bittervoorn heeft het zwaartepunt van haar verspreiding in het veenweidegebied (Holland, Utrecht, Friesland) en in het rivierenlandschap, maar wordt verder in vrijwel alle provincies aangetroffen. De soort leeft in stilstaand en langzaam stromend water van sloten, plassen, vijvers, riviertjes en beken. Een goed ontwikkelde onderwatervegetatie is belangrijk. Ze voeden zich voornamelijk met plantaardig voedsel zoals wieren en algen.

Bittervoorn